

Den inkluderende erhvervsskole – ansat i en skole for alle?

Forsker-praktiker netværksmøde
torsdag d. 29. september 2011

Lena Lippke

Baggrund

- Del af det nationale forskningsprojekt "Frafald og fastholdelse indenfor EUD". Se mere på www.psyk.au.dk/frafald
- Ønske om at bidrage med forskning om lærere i EUD og den sociale og faglige organisering af læringsrummet.

Hvorfor fokus på organiseringen af læringsrummet ? Og hvorfor lærere?

- International forskning peger på, at den faglige og sociale organisering af dagligdagen har betydning for fastholdelse (Lee & Burkam, 2003).
- Særligt tilrettelagte forløb og tidlige identifikation af frafaldstruede kan forebygge frafald (Rumberger, 1987).
- Engagerede nærværende lærere betydende for fastholdelse af eleven (Finn, 1989; Croninger & Lee, 2001; Lee & Burkam, 2003).

Læreres arbejde med fastholdelse på de fleksible grundforløb

- Feltstudie på teknisk skole – fleksible grundforløb (40-60 uger) rettet mod elever med faglige, personlige, sociale problemer.
 - Deltagende observationer på fire forskellige indgange.
 - Interviews med lærere og elevcoaches
- Forsøg på anden organisering og tidlig identifikation af ”frafaldstruede” elever:
 - tid, lærer-elev ratio, få faste lærere, praksisnær undervisning, sociale aktiviteter, få lektier

Empiriske pointer

- Forhandlinger i lærerkollegiet: Uddannelsesinstitution versus socialpædagogisk opholdssted/børnehave
- 95% målsætning som social politisk indsats → Glidninger i lærerrollen?
- Faglærer – Socialpædagog – ikke nødvendigvis modsætninger
- Relationsarbejde med afsæt i faget – *være* noget og *kunne* noget
- Relationsarbejde → Håndtering af egne og elevers emotioner og dilemmaer herved
- At "se" eleven og kere sig om "hele" eleven
- Klasserumsledelse, facilitering af det gode faglige og sociale miljø "det kommer ikke af sig selv" – hvordan gør man det?
- Hvordan håndteres positionen som den ene-praktiserende lærer?
- Hvor går grænsen for lærerens "hjælperrolle" - samarbejde med elevcoachen/mentoren?
- Fastholdelse for ledelsen er et spørgsmål om penge – ikke pædagogik

Analysetekema ift. relationsarbejde

- *Hvordan ser nærvær og engagement ud?*
- *Hvilke dilemmaer oplever lærerne der kan være forbundet med nærvær og engagement som fastholdelsesgreb?*

Nærvær og engagement omkr. svejseren

En af de nye laver sin første tic svejsning og beder Olav kigger på det.

Olav: "Det ser sgu' godt ud! Her er der lige et par underhvælvninger, så der bliver samlingen svagere end emnet og det dur ikke, så da skal du lige gøre det lidt tykkere. Men det ser ud til at du kunne blive sådan en irriterende en som Lasse (**klapper Lasse på skulderen**), som klarer det i anden omgang.

Nærvær og engagement ift. den personlige fortælling

Per: "Jeg har haft en nedern tid i folkeskolen. Jeg blev holdt meget udenfor. Jeg kan godt snakke om det nu, men det kunne jeg ikke tidligere.

Lise: "Men du kan godt overskride en grænse nu og gøre det – kunne du have gjort det første dag?"

Per: NEJ!

Lise: Hvad er det så der gør dig tryk til at fortælle det i dag?

Per: Jamen jeg kan jo lide dem og føler de kan lide mig – gruppekrammer (smiler – også med øjnene)

At være i en professionel lærerrolle...og ikke lade hjertet løbe af med en...

Linda: Efter at eleven havde været ved coachen, ville coachen ligesom kort fortælle, hvad der var issuet, udover det jeg selv vidste, som jeg havde talt med eleven om. Og der måtte jeg efter nogle dage gå til coachen igen og sige: ”vi bliver altså nødt til at have en grænse her. **Jeg vil helst ikke høre om hvad det er**, bare du sådan nikker, at de har været der, eller sige nej, de har ikke været der, fordi at jeg – **næste gang jeg så ser den her elev, så vil jeg så føle medlidenhed og ynk og alle de der ting, og jeg vil ikke kunne håndtere det på en lærerrolle. Altså jeg ville ikke være professionel nok, fordi mit hjerte løber af med mig simpelthen.**

At se og mærke eleven... og svigte de andre elevers læring...

Sabine: "Tine bliver ofte "helt ked af det indeni", som hun kalder det. Så slår hun blikket ned og **jeg kan tydeligt mærke på hende at den er gal**. Tine er blevet misbrugt af en idrætsleder og hun føler en voldsom skyld. Forældrene har vist lagt låg på. Tine har fået samtaler med nogle professionelle, men hun får det ikke rigtig bedre. Og når hun så sidder der og er ked af det, og jeg ikke kan få fat på coachen, **så bliver jeg jo nødt til at være der for hende**. Og så må jeg jo gå fra de andre, der må arbejde selv. **Det er sgu' svært. Hvem skal jeg svigte?**

At være nærværende og engageret 24-7... og ikke tage eleverne med hjem...

Lili: jeg synes – hvis jeg skal sige noget så synes jeg ledelsen har et forkvaklet forhold til det at have elever – i hvert fald eleverne på det fleksible grundforløb(-) fordi hvis man ikke sætter sig ind i, hvad er det for en målgruppe eller type elever der kommer her, og har en forståelse for eh (-) hvad det betyder for os som kontaktlærere – **jeg ved godt at vi som kontaktlærere selv bestemmer hvor langt vi skal gå med eleverne, altså til en vis grænse ikke-**

LL: Mmm

Lili: - men nogle gange så er det bare nødvendigt at **have kontakt med eleverne efter klokken 16 eller klokken 6 om morgenen eller i weekenden eller noget -**

LL: ja

Lili: - ehm – jeg kan huske på et tidspunkt da var ledelsens holdning helt klart at når vi var færdige 15.25, jamen så havde vi *fri*, **og så skulle vi ikke tage eleverne med hjem -**

LL: ja

Lili: - og så har jeg det bare sådan, **hvis man virkelig tror på det, på at det kan lade sig gøre, så skal vi ikke have med den målgruppe at gøre, synes jeg ikke.**

At tænke forskelligt om pædagogik... og holde fast i hvad man tror fastholder...

Olav: "Der er 3-4 af mine kollegaer, som synes det er noget pjat, at jeg om morgenen ringer til dem der ikke er mødt op. "Det her er jo ikke nogen børnehave – de skal sgu' ville det!"

Hanne: "Jeg er meget godt tilfreds med at være kontaktlærer for 20 ugers forløb. Dem på de 40 ugers forløb er sgu' så dumme, ja eh - der er lidt tunge at danse med. Der er så mange i de klasser der har så store problemer."

Opsamling

- Nogle af fastholdelsesinitiativerne kommer til at handle om en anden måde at være lærer på. Fastholdelse handler ikke kun om at eleverne kommer på forberedende kurser, anderledes indretning af klasseværelset, sofaer – kooperativ learning. Det er ikke om teknik! Det handler (også) om lærerne som befolker læringsrummene.
- Forandringer og nye praksisser ift. Lærergerningen kan medføre nye typer af dilemmaer. Jeg ser en tendens til at dilemmaerne individualiseres (den privatpraktiserende underviser)...
- Hvordan klæde lærerne på til udfordringen?
- Hvor går grænsen ift. lærernes bidrag til 95% målsætningen? Hvilke parter kan/skal tage over, der hvor lærerne skal slippe?
- Gode bud til mig - hvad er der værd at forfølge...

